

ACC. N:R M. 14903: 1-16.

Landskap: Skåne Upptecknare: Nils Ekstrand, Malmö
Härad: Torna Berättare: " " "
Socken: Everlövs Berättarens yrke: f.d. polis konstapel
Uppteckningsår: 1960 Född år 1882 i Everlövs

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hästseldon. s. 1-16
(teckn. sid. 15-16.)

N. N. 169.
29/2-60

Skriv endast på denna sida.

HÄSTSELDON

Frågelistan avser den nutida hästselen, delvis dock under jämförelse med äldre formér.

Bogträn

1. Hur kallas bogträn på Eder ort: bogträn, lokor, lokträn, sela-
klavar, bogskidor, okträn osv.
2. Liknade de bogträn som senast var eller fortfarande är i bruk på Eder ort närmast fig. 1 eller fig. 2. - Är anordningen för bröstremmen nedtill som fig. 1, dvs järnbeslag, som på ena träet bildar en ögla och på det andra ett hak, över vilket den färdigspända remmen krängdes vid selningen? Eller utgöres bröstbindslet av en kedjelänk med krok som fig. 2. - Hur är dragremmarna fästade, är det hål genom bogträna från kant till kant genom vilka dragremmarna trädas med ena hälften genom hålet och andra hälften utanpå bogträet (fig. 1) eller förekommer små järnhyskor som fig 2.
3. Hur kallas dragremmen, dragläder, dragåder, drätta, drotta, rom osv.
4. Är bogträna flata på baksidan eller halvrunda och förtjockade på mitten?
5. Är dessa sentida bogträn utrustade med fasta stoppningar eller använder man lösa putor? Hur kallas fasta stoppningar? Loker. Hur kallas lösputor: bossa, lösbossa, ringputa, krans, bogträpäls, halsduk, selaputa, lösfont, buogkupp, loka osv.
6. Anses den lösa putan vara senare än fasta stoppningen. Vet man när den lösa putan kom i bruk och från vilket håll.
7. Hur är lösputan konstruerad, göres den i ett stycke som är ihopböjt till en ring eller tillverkas den i två delar som är sammanfogade med varandra vid de öppna ändarna. Eller har lösputan formen av en sammanhängande ringformig dyna med tjock kant eller valk framtill. - Även uppgifter om materialet om det är av

skinn, tyg; stoppning av halm, hår osv, är av stort värde.

8. Har lösputa av filt förekommit? Är den gammal? Namn?
9. Anbringas lösputan lös på hästen eller är den fastsatt vid bogträna? Med remmar och spännen kring träna? Eller genom korta remstumpar som spikas fast vid bogträna?
10. Har olika typer av bogträn uppkallats efter sin förmodade härkomst- eller invandringsort, t.ex. värmlandslokor, jämtlandssele, skånska-, halländska bogträn osv.?
11. Vad är värmlandssele? Har den använts, när kom den i bruk och i vad skilde den sig från andra selar?

Däckel

12. Hur heter den detalj i hästselen som sitter på hästens manke och uppbär skaklar, kärrarmar eller draglinor: däckel, däck, kåpa, selakappa, selkrok, selbåge, selhuvud, ranke, selaranka, orv, selorv, selbukt, ryggträ, sadel, silakacke, hövre osv.? Ifall flera namn förekomma ange vilka som äro äldre och vilka yngre. Eller avsåg man med olika namn olika konstruktioner?
13. Vilken är den däckel som nu är eller senast var i bruk på Eder ort, består den av två stoppade putor, sammanhållna av en kort järnbåge, varå putorna kan leda? Eller utgöres däckeln av en bred, skinnklädd järnskena eller läderrem med en dyna på vardera sidan mot hästryggen? Hur gamla är dessa däckelformer på Eder trakt? Användas de till både åk- och arbetsselar? Avser namnet däckel möjligen just dessa former?
14. Beskriv de däcklar eller selkrokar som tidigare ha varit i bruk på Eder ort. Var de av järn? Med fasta eller ledande klackar (kläppar, klampar, selapungar)? Varklackarna stoppade eller har man använt lösa ryggputor? Kommer man ibland däcklar av trä, ben eller horn? Hur var dessa konstruerade?
15. Hur kallas de remmar (tidigare ibland kedjelänkar) som löpa från vardera ändan av däckeln ned i selringarna och uppbära skaklar eller draglinor: upphållsremmar, upphänge, uppåra, uppbinne, uppstalära osv.?
16. Använder man förbindelseremmar mellan betslet och däckeln för att hålla hästens huvud lagom högt? Både i åk och arbetsselar? Är bruket gammalt? Hur kallas dessa remmar: stuptygel, oppstans-

tygel, snöppeltöm?

17. Använder man förbindelseremmar mellan bogträna och däckeln?
Hur kallas dessa? Stretremmar? Hur gammalt är detta bruk?
18. Har springgjord förekommit (remmen under hästens buk från ena kanten av däckeln till den andra för att hindra däckeln glappa på hästryggen)? Hur kallas den: springgjord, ränngjord, tvånggjord, bröstgjord, stänggjord, selgjord? Är springgjorden i bruk sedan gammalt? Användes den även på arbetssele?
19. Har svansrem eller ryggstycke (rumpa, rumpeläder, lännstreck), remmen från däckeln längs hästens rygg, alltid förekommit? Hur kallas det parti som ligger under hästens ^{svans:} svanskappa, rumpetång, rumpkavel? Har det hänt, att det sistnämnda partiet av svansremmen utgjordes av en kort tråkavel?
20. Förekommer baksele eller hindertyg (bakgjord, byxor, broker, länstreck, strek, stryksele, ravsele, selje osv.)? Vid arbets- eller åksele eller båda delarna? Är den gammal på Eder ort? Ange dess namn, beskriv den i korthet och ange hur och var den är fastsatt vid den övriga selen.

Selring med tillbehör

21. Hur heter den järnring vid vardera sidan om hästen vid vilken uppehållsremmar från däckeln och dragremmar från bogträna var fastgjorda: selring, ale, ålring, årdring, drottning osv.?
22. Har under denna ring använts någon skyddande puts? Eller trätrissa? Namn?
23. Hur kallas den förbindelselänk varmed skakeln fästades vid selringen: årda, åle, ala, ahlmärla, selåra, selöra, seltunga, sel-tamp, selsinka, selhasp, selakorra, dragtamp, knappåder osv.? Var denna förbindelselänk, som således var avsedd för att trädas i hålet på skakeländan och fästas med selpinne på utsidan, alltid av järn? Eller var den i äldre tider av läder? Beskriv anordningen och gör enkla skisser.
24. Hur heter den pinne som man fastläste skakeln med: selpinne, selasticka, selknäppe, selaknapp, selakack, snavesticka, knavricka osv. Var den av trä? Sedan av järn? Var den i äldre tider av ben?

25. Var selringen i bruk så länge som draghästen överhuvud användes? Är den fortfarande i bruk? Eller ersattes den enkla, runda ringen sedan med ett stort spänne? Hur kallas det? Användes sådana spännen måhända endast till åkhästar eller parhästar? Hur fastsättas skaklarna och draglinorna vid dessa spännen?
26. Kommer man ihåg att man i stället för selring eller spänne i äldre tider använt ett vinkelböjt stycke av trä eller ben (horn), s.k. selknä, bogskott osv.?
27. Har det förekommit att man varken använt selring, selknä eller spänne utan spänt fast dragremmar från bogträna direkt vid skakeländarna? Om så varit fallet beskriv noga tillvägagångssättet.

Huvudlag och tömmar

28. Hur kallas huvudlaget: huvudlag, huvudstol, betsel osv.?
29. Hur kallas den delen på huvudlaget, som lägges i hästens mun: betsel, träns, mil, munbit osv.? Har man kännedom om tränsar med två vinkelböjda sidstycken av ben, horn (även gethorn) eller trä, förenade genom en rak stång, munkavel, av trä eller ben?
30. Har man använt kapson, dvs. ett böjt järn över hästens nosben i stället för betsel?
31. Av vilka delar består en enkel töm och hur kallas den: töm, tåt, fitsar, eisar?
32. När kom korstömmar för parhästar i bruk?
33. Vilka partömmar hade man innan korstömmarna kommo i bruk? Använde man vanlig enkeltöm som fästades vid betslet på vardera yttersidan av spannet, medan hästarna sammanbundos med varandra vid innersidan av betslen med kort rem eller tåt? Hur kallades detta mellanbindsle: mellantöm, meltöm, milåstöt osv.? - Har i stället för rem eller rep använts mellanlänk i form av tråkavel med hål eller knäpphake vid vardera ändan? Beskriv anordningen.
34. Var det någon skillnad i användningen av korstömmar och senast beskrivna enkla partömmar? Korstömmar endast vid finare åkning, enkla partömmar vid lastkörning och körning i jorden?
35. Har det hänt att man kört draghästen utan töm och att den i stället letts i grimskäftet?

36. Har det hänt att körkarlen ridit på draghästen och på så sätt lett den? Vid vilka tillfällen har sådant förekommit?

Olika seldonstyper

37. Har bröstsele eller bringsele förekommit, en anordning vilken är lagd omkring hästens bringa och vari han drar i stället för bogträn?
38. Användes bröstselen allmänt eller endast vid vissa tillfällen, t. ex. när hästen blivit selbruten eller endast vid särskilda körs-
lor osv.?
39. Är bröstselen gammal? Kan man konstatera att dess användning ökats under den senare tiden eller tvärtom?
40. Beskriv en typisk bröstsele och namngiv dess olika delar.
41. Äro parselar eller stångselar i bruk? När började de användas? Vilka förändringar av den gamla seldonstypen åstadkommo stångselarna? Fästen för stångkoppel vid bogträna? - Användes stångselar företrädesvis vid finåkning eller även vid arbetskörning?
42. Känner man till kollerselar? När kom dessa i bruk, i vad skiljer de sig från andra selar? Användes de endast vid finåkning?
43. Har man i hästselen använt bjällerkransar och klockor av olika slag? Endast i helgdagsselar? Beskriv dem, ange namn och plats för dem. Brukades sådant endast på vintern?

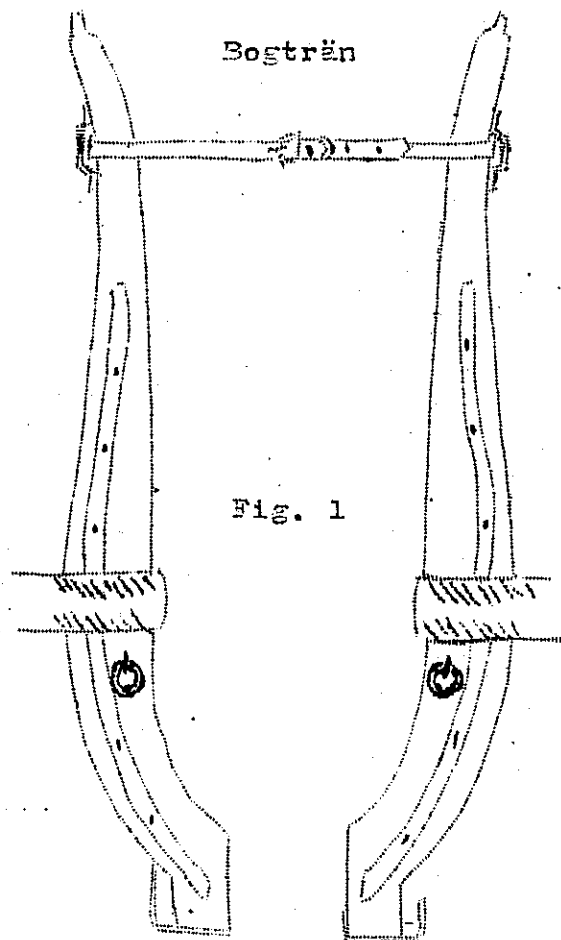

Fig. 1

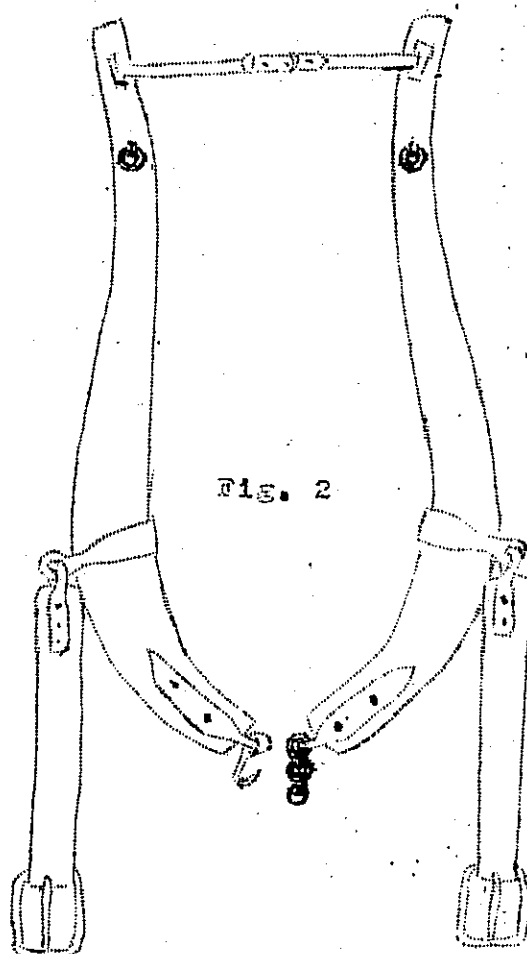

Fig. 2

12.12.1959.

HH

Hästseldon, Bogträn.

- I. Det enda namn jag hört på denna seldetalj är bogträn.
2. I min barndom eller på 1880- och 1890-talen använde man sig huvudsak¹
huvudsakligast av bröstselar /bringeselar/. I de fall bogselar
fanns tillgängliga voro bogträden snarast att likna vid fig. 1. De
voro i flesta fall ostopgade, varför man begagnade sig av ett
löst stoppat underlag eller ett sådant av någon slags tjock filt-
massa /selkrans/, vilken knäpptes om bogträden med läderremmar.
Bogträden voro sammankopplade med en läderrem, instucken dels i
ett par krampor på bogträdenas yttersidor och dels mellan bogträ-
na i en slejf i en på hästens hals vilande stoppad puta. Bogträ-
denas nedre del häktades samman med en kedjelänk fast ansluten
till det ena av bogträna och som hakades fast i en krok på det
andra. Dragremmarna voro fastsatta vid bogträna med järnhyskor
i likhet med vad fig. 2 utvisar.
3. Den korta bit som löpte från bogträet och var i selringen var
fastsatt, vill jag minnas, att man benämnde dragläder.

ACC. N:R M. 14903:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4. Bogträna voro halvrunda och förtjockade på mitten.
5. Bogträdena voro ostoptrade, varför man använde lösa putor som man brukade kalla selkrans. Senare anskaffade bogträn voro i regel stoptrade, men man använde i regel selkransar även till dessa för underlättandet av trycket mot hästens bog.
6. Som jag ovan nämnt begagnade man sig under här ifrågavarande tid endast i undantagsfall av bogselar som ett slags reserv att taga till då någon häst blev bruten i bröstselläget, vilket kunde inträffa isynnerhet med unghästar, då dessa voro nytämjda och hade börjat användas i arbete.

Jag skulle förmoda, att bogträdena och lösputan kommit i bruk ungefär samtidigt och den fasta stoppnången något senare. Den exakta tiden härför eller från vilket håll den kommit, kan jag ej uttala mig om.
- 7.8 Man begagnade sig av lösputor som dels voro gjorda i ett stycke böjt till en ring med öppning vid bogtränas nedre del och fastsatt med läderremmar som knäpptes om bogträna och dels delade i två delar en för varje bogträ. Materialet bestod antingen av

någon slags filtartat tjockt tyg eller också tillverkade läder-
fodrat med lärft och stoppade, jag vill minnas med nöthår. Läder-
sidan lades mot bogträet och i anslutning till detta.

9. Lösputan spändes fast vid bogträna med läderremmar kring dessa.

10. Angående olika typer av bogträn eller deras härkomst, har jag
mig ingenting bekant.

11. Värmlandsselar eller andra liknande benämningar på selar upp-
kallade efter sin förmodade härkomst hörde jag aldrig omtalas,
varför jag ej kan yttra mig om vad därmed menas eller hur dessa
voro konstruerade.

12.13. Den detalj av selen som var lagd på hästens manke och uppbar
skaklar, draglinor m.m. har jag ej hört annat namn på än däckel.
På selar av äldre typ bestod den övre delen av denna detalj av
ett par hjärtformade putor med trä till överstycke med stoppning
under. I putorna var ett halvmånformat uppåtböjterundjörn ^{fastsatt} som
sträckte sig från den ena putan till den andra över hästens manke.
På senare tillkomna seltyper utgjordes däckeln av en bred skinn-

klädd järnskena något uppåtböjd och med en dyna på vardera sidan av hästryggen. Hur gamla dessa former är, vet jag inte, men troligen har den senare formen kommit till någon gång på 1880- eller 1890-talen. De användes till såväl åk- som arbetsselar. Namnet däckel avser just dessa former.

14. Utöver vad som ovan nämnts, har jag mig ej något bekant angående däcklar. Selkrokarna /skaglastropparna/ var av järn med lösa klackar /silaknagga/, vilka sattes in som stoppare i ett hål i selkroken och vreds om och på så sätt låstes fast till förhindrandet av, att densamma skulle kunna glida ut av sig själv. Selklackarna var tillverkade av hårt trä.

15. Denna fråga kan jag ej besvara. Jag har inget minne av, att jag hört något namn på de saker som här efterfrågas.

16. Arbetsselarna var ej utrustade med stuptyglar /uppbinningstyglar/ och ej heller åkselarna av den äldre typen, men efter hand som nya åkselar anskaffades voro dessa i flesta fall utrustade med stuptyglar undantag fanns dock. Stuptyglarna voro fastsatta i däckelns övre del i en för ändamålet anbragt krok och sträckte

ACC. N:R M. 14903:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5

sig över och längs hästens hals fram till huvudstolens övre sidostycken genom ett par där befintliga metallöglor och vidare ner till bettet och knäpptes fast i detta. De hade till uppgift att hålla hästens huvud lagom högt under körningen.

17. De s.k. bättre selarna voro utrustade med en förbindelserem mellan bogträdens övre del till däckeln och vidare längs hästens rygg till svansroten och avslutades med en större ögla som knäpptes om hästens svans. Denna anordning kallades svansläder / rumpe-
lär/ och hade till uppgift att i viss mån hindra selen från att åka framåt ur sitt läge vid inbromsningar av fordonet nedför backarna, då dragarna måste hålla igen som man sade.

18. Springgjord förekom alltid på alla selar, mindre för att hindra däckeln från att glappa på hästryggen utan fast mera som stöd och hjälp vid de tillfällen då hästarna vid inbromsning av vagnen skulle "hålla igen". Springgjorden kallades på bygdemålet för buk gjord.

19. Något särskilt namn på den del av svanslädret som lades om svansen, har jag inget minna av, att ^{har} hört. Hela detaljen innefattar

ACC. N:R M. 14903:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

- tades i ordet svansläder /rumpelär/. Rumpetång kallades den fasta delen av hästens svans, från vilken taglet växte ut.
20. Baksele eller hindertyg som selutrustning förekom i mycket ringa omfattning på den tiden, där på orten. Denna anordning har först senare kommit till allmänt bruk. Hindertyget var fastsatt antingen i bogträet eller i selringen, jag kan ej med säkerhet komma i håg vilket, och var dragen runt hästens skinkor och uppbars på mitten av en rem som gick upp över hästens ländparti, där den var förbunden med svanslädret.
- 21-22. Selring med tillbehör.
- Jag har ej hört annat namn på denna detalj än selring eller selsölja, i vad det gällde anordning för anspänning av draglinorna. Till skydd för hästen ^{var} denna ring eller sölja försedd med ett underlag av en kraftig läderbit utan namn, vad jag vet om.
23. Den förbindelselänk av järn varmed skakeln fästades vid selringen vid anspänningen, syns jag mig vilja minnas, kallades för skakeljärn eller skakelstropp och hålen i skakeln genom vilka järnet inträdde för skakelöra. Till selar av nyare typ där

selringen ersatts med en större sölja för anspänning av draglinorna fastlöstes skakeln med en läderrem kallad skakelrem, vid de tillfällen man vid enbetskörning använde skaklarna då endast som styrmedel av vagnen. Huruvida skakelstroppen tidigare varit av trä eller ben, känner jag ej till.

24. Den pinne som man fastlöst skakeln med kallades selknack /silaknagge/ och var förfärdigad av trä. Knackar av annat material, har jag ej sett eller hört omtalas.

25. Efterhand som man övergick till användandet av draglinor i stället för skaklar som dragmedel blev selringen ersatt med ett större spänne för fastsättning av draglinorna. Något särskilt namn på detta spänne, vet jag ej. Till en början använde man sig av linor som dragmedel huvudsakligast vid åkkörning men så småningom även till arbetskörning. Angående skaklarnas fastsättning vid spännen, se ovan. Linorna fastsattes på så sätt att desamma, om de bestodo av en järnlink, så drogs denna genom spännet, varefter detta tillhörande s.k. torne sattes igenom en ring i kettingen, Samma var förhållandet med läderlinor

ACC. N:R M. 14903:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vilka försetts med för ändamålet, med en huggpipa utstansade hål.

26. Vad som i denna punkt efterfrågas, har jag ingen kännedom om. Jag har aldrig hört något omtalas rörande denna sak.

27. Att man spännt fast skakeländarna med dragremmar direkt från bogträna, har jag ej sett eller hört omtalas.

28. Huvudlag och tömmar.

Huvudlaget kallades allmänt för huvudstol.

29. Den del av huvudlaget som lades i hästens mun kallades på bygdemålet för mila. Rätta namnet är ju bett. Betsel eller träns var den vanliga benämningen på det huvudlag med tillhörande tyglar, som man använde sig av vid ridning, vid de tillfällen då man ville uppträda till häst utom hemmet för uträttandet av något ärende eller dylikt.

30. Kapson förekom endast i ringa omfattning. En och annan lanternare brukare hade dock lagt sig till med en sådan, vilken användes vid rastning i vlna av unghästar. Ej som direkt ersättning för betsel. Rastningen tillgick så, en man ledde ut hästen på ett fält, där hästen fick trava eller galoppa runt i en cirkel

kring linföraren som stod stilla i cirkelns mitt hållande li-
nans yttre ända i enna handen och en piska i den andra, med
vilken han manade på hästen till reglering av farten. Hästen
löptes i höger och vänster varv omvartannat.

31. De äldre tömmarna bestod av tömsträngar och mellantm /meltöm/
och kallades med ett gemensamt ord töm. Tömsträngarna den del
som löpte från bettet genom en ring i seldäckeln, och som kör-
karlen höll fast i till styramdet av hästen eller hästarna un-
der körningen. Meltömmen del del, som, då man körde med parhäs-
tar fungerade som en förbindälselänk mellan dessas huvuden fast-
satt i respektive bett eller milor.
32. På den ort det här gäller började man med användandet av kors-
tömmar för parhästar på 1890-talet, i enstaka fall möjligen på
1880-talet. Detaljerna i korstömmarna utgjordes av själva kors-
tyglarna och handtyglarna./tömsträngarna/. Materialet till des-
sa tömmar utgjordes dels av läder och dels av tåglinor eller
också av båda-dera i kombination, där själva korstyglarna vero
av läderremmar och handtyglarna av tåglinor. Korstömmar tillhö-

rande arbetsselarna voro i flesta fall helt av replinor, den första tiden för att senare ersättas av de kombinerade sådana. I och för anslutning till bettet voro korstygeländarna försedda med antingen karbinhakar eller påsydda knäppanordningar av läder. Till de s.k. finare åkselarna hörde i största allmänhet såväl tyglar som draglinor av enbart läder. Man kunde även till dessa få se handtyglar tillverkade av textiler, vävda eller flätade och gula till färgen. Detta isynnerhet hos bättre be- medlåde nygifta yngre lantbrukare som i samband med bosätt- ningen av boet förskaffat sig nyuppsättning även ifråga om selar, såväl åk- som arbetsselar.

33. Se ovan punkt 31. Någon mellantöm i form av tråkavel har man ej begagnat sig av, vad jag vet om.
34. Till en början kommo korstömmarna endast till användning vid finare åkning, men efterhand som det gamla blek förbrukat och nyanskaffning erfordrades övergick man helt till användningen av korstömmar till all slags körning.
35. Att man kört draghästen utan tøm, vet jag ej ha förekommit.

36. Under själva körningen hände det aldrig, att körkarlen red på draghästen, men när han efter slutat arbete i åkern spännt hästarna ifrån redskapet och skulle begiva sig hem till gården, brukade han sitta upp på den häst som gick till vänster i spannet och rida hem med löshästarna.

Olika seldonstyper.

37. Som jag ovan nämnt, använde man sig tidigare uteslutande av bröstselar /Bringeselar/ och endast i undantagsfall av bogselar. Dessa komma till mera allmänt bruk först vid sekelskiftet. Bröstselen hade guldensfördelen att bäsitta mindre tyngd och var lättare för hästen att bära än bogselen, varför en del lantbrukare, isynnerhet bland den äldre generationen, för vilka ej alltid moderniseringar av saker och ting voro så välkomna, gärna i det längsta höllo fast vid bröstselarna.

38. Bröstselen användes på sin tid till alla körslor, såväl ifråga om finkörning som körning i arbetet.

39. Bröstselen är gammal, men hur gammal, kan jag ej yttra mig om. Dess användning har snarare minskats än ökats. Helt bruk

är den inte.

40. Bröstselen var tillverkad av läder. Den detalj som vid påselningen lades runt bringan på hästen och bestod av tvenne samman-
sydda ganska breda läderstycken, Bredden på dessa skilde sig från
varandra i så måtto, att det stycke som var avsett att ligga närmast
bringan var något bredare än det motsatta. Denna detalj
kallades bröst. Vid bröstans båda ändar var selringen eller sel-
spännet fastsatt och på mitten en ring för genomdragning av stång-
koppel. Från selringen eller spännet sträckte sig lokan över häs-
tens manke, den var även ett fäste för skaklar och draglinor.
41. Parselar voro i ständigt bruk. Man körde så gott som alltid
i par i arbetet med få undantag vid utförandet av lättare arbe-
ten som utan svårighet kunde fullgöras med en häst, såsom t.ex.
hypning av potatislandet eller då man vid transporter av mindre
omfattning begagnade sig av den tvåhjuliga s.k. gumpakärran eller
margelkärran som den också kallades. Vid kortare åkturer på vä-
garna med en eller ett par passagerare. brukade man i allmänhet
åka efter en häst. Förutom det att bogtrana utrustats med anord-

ning för fästandet av stångkopplarna var seldonstypen oförändrad. Stångselar kommo i bruk i samband med, att man övergick till att använda sig av draglinor istället för skaklar som dragmedel och styrstången kom till som medel för styrandet av vagnen under körningen. Stångselar med vad därmed sammanhänger användes till en början företrädesvis vid finåkning, men kom så småningom även i bruk vid arbetskörning.

42. Kollerselar hade ej kommit i bruk där på orten under tiden för min vistelse därstädes. När de kommo till användning, känner jag ej till. Nog för att jag senare sett denna seltyp, men jag saknar tillräcklig kännedom om deras konstruktion för att våga mig på att nöjaktigt kunna beskriva desamma

43. Då marken vintertid var belagd med snö i tillräcklig mängd för att före skulle uppstå och man kunde taga fram släddonen för en slädtur på vägarna, hade man skyldighet att förse släddonen med någon slags bjälleranordning. Denna kunde bestå av en enda klocka, vilken fastsattes i selens främre del. Detta var ju den enklaste anordningen. En mera detaljerad sådan var

ACC. N:R M. 14903/4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

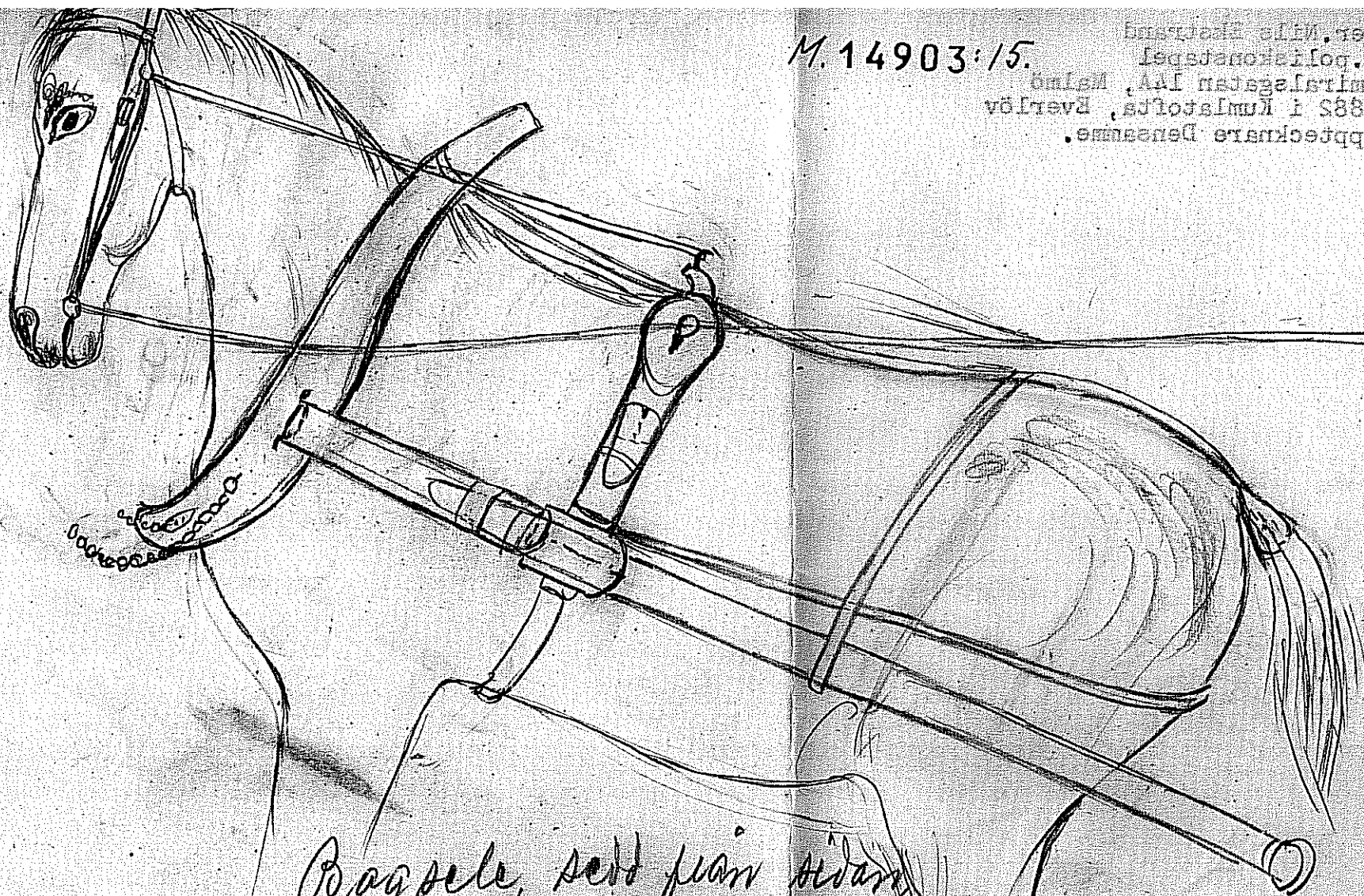
14

bjällorkransen som var delad i tvenne halvor och som vid användningen placerades på var sin sida om hästen eller hästarna och fastsattes vid lokans övre del och drogs snett nedåt och framåt och fastsattes med andra ändan vid bogträet. Kransen bestod av en läderplatta fodrad med tyg, på vilken bjällrorna monterats fast. Dessa avtog i storlek i den ordning de placerats på kranen med den största överst och den minsta längst ner. Bjällrorna kommo ej till användning vid annan tid än på vintern i förening med slädföre. På senare tider har det förekommit, att man vid finåkning utrustat seldonen med bjällror eller klockor även under andra tider på året i samband med att vagnshjulen belagts med massiva gummiringar.

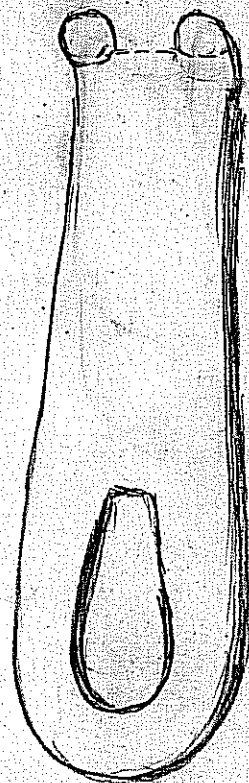
Malmö i februari 1960.

M. 14903:15.

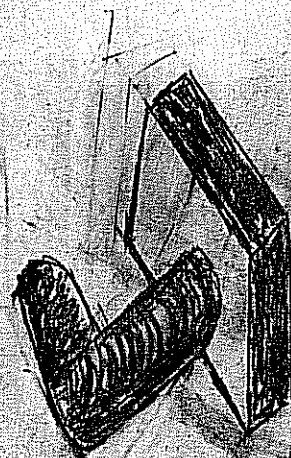
FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet
Uppvecklare Densamma.
1882 i Kumlatofa, Rverlöva
Amiralitetsgatan 1A, Malmö
Poliskontoret
Berättelse till M. 14903:15.

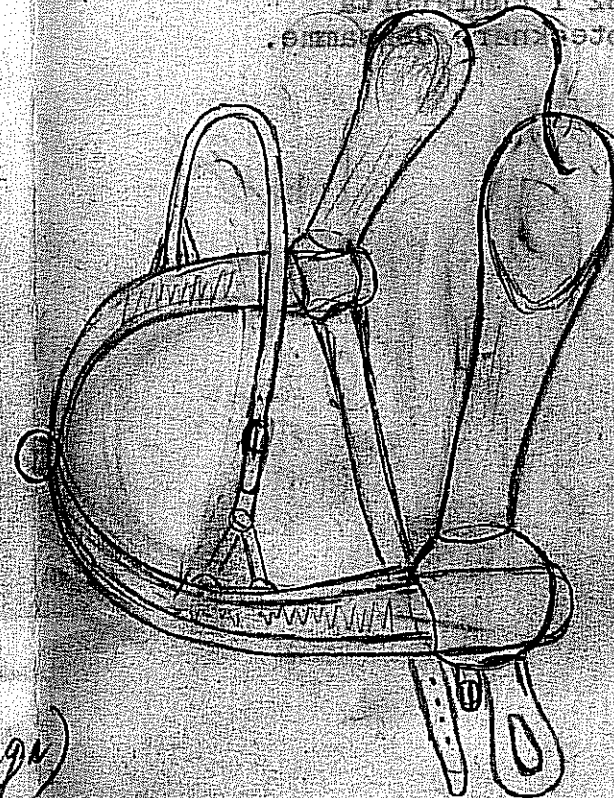
Brigade, sett från sidan
med blinker och sluppygel (upphindningspygel)

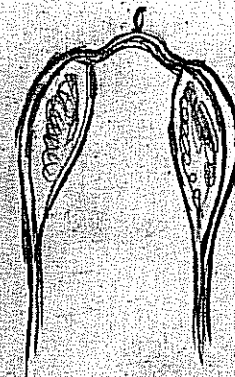
Sknaggjäm

Falknack (sitaknagg)

Brånsele

Däcker med skinn-
klätt jämskoma,
sedd framifrån.

M. 14903:16

Uppsala
1882 i
Amiralgatan 1A, Malm
1. poliskontor
berätt. Nils
Institutionen för folklivsforskning

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning
Lunds universitet
Sveriges
1900